

OBRES O TROBES
EN LLAORS DE LA VERGE MARIA

(València, 1474)

COL·LECCIÓ CINC SEGLES

SÈRIE

Inutilitas librorum, 3

DIRECCIÓ

M. JESÚS GARCÍA MATEU (Universitat de València)

ANA BARBETA (Universitat de València)

CONSELL ASSESSOR

ISABEL GARCÍA-MONGE CARRETERO (Ministerio de Cultura y Deporte)

ÓSCAR LILAO FRANCA (Universidad de Salamanca)

JULIÁN MARTÍN ABAD (Biblioteca Nacional de España)

YOLANDA RUIZ ESTEBAN (Biblioteca Nacional de España)

JAVIER TACÓN CLAVAÍN (Universidad Complutense de Madrid)

BARRY TAYLOR (British Library)

GENNARO TOSCANO (Bibliothèque Nationale de France)

PAOLO TINTI (Università di Bologna)

OBRES O TROBES
EN LLAORS DE LA VERGE MARIA

(València, 1474)

Estudi i edició crítica
d'Antoni Ferrando Francés

Edita:

Publicacions de la Universitat de València

<https://puv.uv.es>

publicacions@uv.es

Biblioteca Històrica de la Universitat de València

<https://www.uv.es/bibliotecahistorica>

bibhistorica@uv.es

Institució Alfons el Magnànim

<https://www.alfonselmagnanim.net>

magnanim@dival.es

© De l'estudi i l'edició crítica,
Antoni Ferrando Francés, 2025

© D'aquesta edició: Universitat de València, 2025

Il·lustració de la coberta:

Lluís Despuig agenollat davant la imatge de la Mare de Déu.
Detall de *La Verge del Mestre de Montesa*. Paolo de San Leocadio
(posterior a 1482). Museu del Prado.

Coordinació editorial: Maite Simón

Maquetació: Celso Hernández de la Figuera

Correcció: Elvira Iñigo

Impressió: Estugraf Impresores S.L.

ISBN (LAM): 978-84-1156-115-0

ISBN (UV): 978-84-1118-649-0

Dipòsit legal: V-4535-2024

*Aquesta publicació no pot ser reproduïda, ni totalment ni parcialment,
ni enregistrada en, o transmesa per, un sistema de recuperació d'informació,
en cap forma ni per cap mitjà, sia fotomecànic, fotoquímic, electrònic,
per fotocòpia o per qualsevol altre, sense el permís previ de l'editorial.*

ÍNDIX

PRÒLEG, <i>per</i> Enric Benavent Vidal, <i>arquebisbe de València</i>	15
INTRODUCCIÓ	19

I. EL CERTAMEN VALENCIÀ DE 1474

1. ELS PRECEDENTS	27
2. ELS PROTAGONISTES INSTITUCIONALS	33
2.1 Lluís Despuig	33
2.2 Els membres del jurat	43
2.3 La confraria de Sant Jordi	47
2.4 Jaume Pérez de València	58
3. EL PROTAGONISTA INTEL·LECTUAL: BERNAT FENOLLAR	63
3.1 L'organització del certamen	63
3.2 El dilema en la concessió del premi	67
3.3 El procés d'elaboració de l'exemplar per a la impremta de Lambert Palmart	69
3.4 Els límits de la correcció lingüística	74
3.5 Els interrogants de la impressió	78
3.6 L'absència de la <i>Salve Regina</i> de Pere Vilaspinosa	81
3.7 Una nota sobre la posteritat de l'incunable	84

4. ELS POETES. UN PERFIL BIOGRÀFIC	87
4.1 Jordi Centelles	93
4.2 Joan Roís de Corella.....	96
4.3 Bernat Fenollar.....	105
4.4 Francí de Castellví.....	112
4.5 Francesc Barceló.....	114
4.6 Lluís Alcanyís.....	116
4.7 Joan de Nàjera.....	118
4.8 Berenguer Cardona.....	119
4.9 Pero Pèrec	120
4.10 Joan Verdansa	121
4.11 Joan Moreno	123
4.12 Antoni Vallmanya	124
4.13 Lluís Monyós.....	126
4.14 Joan Gamissà.....	127
4.15 Narcís Vinyoles	128
4.16 Joan Sobrevero	134
4.17 Joan Llançol.....	135
4.18 Genís Fira.....	137
4.19 Miquel Peres.....	138
4.20 Bernadí Vallmanya.....	143
4.21 Pere de Sivilla.....	145
4.22 Llorenç Diamant	147
4.23 Joan de Santcliment	148
4.24 Bartomeu Salvador.....	152
4.25 Joan Verdansa menor de dies	152
4.26 Lluís Català	154
4.27 Bartomeu Dimas	155
4.28 Un castellà sens nom.....	157
4.29 Francí de Vilalba	158
4.30 Joan del Bosch.....	159
4.31 Andreu o Jaume (?) Gassull	159
4.32 Lluís Garcia.....	164
4.33 Bernat Despuig.....	165
4.34 Jerònim Montsó	167
4.35 Francesc de Sant Ramon.....	167
4.36 Mateu Esteve	168
4.37 Pere Alcanyís	169

4.38	Jaume Roig.....	170
4.39	Pere Bell.....	173
4.40	Joan Vidal	174
5.	ELS POEMES. UNA APROXIMACIÓ	175
5.1	Resposta de Jordi Centelles.....	184
5.2	Resposta de Joan Roís de Corella	184
5.3	Resposta de Bernat Fenollar.....	185
5.4	Resposta de Francí de Castellví	186
5.5	Resposta de Francí de Castellví en llengua castellana	187
5.6	Resposta de Francesc Barceló	187
5.7	Resposta de Francesc Barceló en llengua castellana	188
5.8	Resposta de Lluís Alcanyís	188
5.9	Resposta de Joan de Nàjera.....	189
5.10	Resposta de Berenguer Cardona (I)	190
5.11	Resposta de Berenguer Cardona (II).....	192
5.12	Resposta de Pero Péreç	191
5.13	Resposta de Joan Verdansa	191
5.14	Resposta de Joan Moreno en nom de Iolant d'Urrea.....	192
5.15	Resposta d'Antoni Vallmanya.....	192
5.16	Resposta de Lluís Monyós.....	193
5.17	Resposta de Joan Gamissà	193
5.18	Resposta de Narcís Vinyoles en llengua toscana	194
5.19	Resposta de Narcís Vinyoles (I).....	195
5.20	Resposta de Joan Sobrevero.....	195
5.21	Resposta de Joan Llançol.....	196
5.22	Resposta de Genís Fira	196
5.23	Resposta de Miquel Peres	197
5.24	Resposta de Bernadí Vallmanya.....	197
5.25	Resposta de Pere de Sivilla.....	199
5.26	Resposta de Llorenç Diamant.....	200
5.27	Resposta de Joan de Santcliment.....	200
5.28	Resposta de Bartomeu Salvador	201
5.29	Resposta de Joan Verdansa, menor de dies	202
5.30	Resposta de Lluís Català.....	203
5.31	Resposta de Bartomeu Dimas	203
5.32	Resposta d'un castellà sens nom	204
5.33	Resposta de Francí de Vilalba	205

5.34	Resposta de Joan del Bosch.....	205
5.35	Resposta d'[Andreu/Jaume] Gassull	206
5.36	Resposta de Lluís Garcia.....	206
5.37	Resposta de Bernat Despuig	207
5.38	Resposta de Narcís Vinyoles (II)	207
5.39	Resposta de Jerònim Montsó.....	208
5.40	Resposta de Francesc de Sant Ramon.....	208
5.41	Resposta de Mateu Esteve.....	209
5.42	Resposta de Pere Alcanyís.....	209
5.43	Resposta de Jaume Roig	210
5.44	Resposta de Pere Bell	211
5.45	Resposta de Joan Vidal	212
5.46	Resposta de Bernat Fenollar en nom de la Verge Maria	213

II. OBRES O TROBES EN LLAORS DE LA VERGE MARIA

EDICIÓ CRÍTICA

[PRÒLEG].....	221
LO CARTELL.....	223
1. <i>Resposta del noble don Jordi Centelles, tirant a la joia, en llaor de la Verge Maria..</i>	226
2. <i>Resposta de mestre Corella, ab rims estramps, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia</i>	229
3. <i>De mossén Bernat Fenollar. Preàmbol dreçat a l'espectable senyor frare Lluís Despuig, Mestre de Muntesa e Visrei en lo Regne de València</i>	233
4. <i>Respon mossén Francí de Castellví, en llaors de la Verge Maria, tirant a la joia.....</i>	237
5. <i>Ell mateix, mossén Francí de Castellví, cavaller, per honor de la joia, en llaor de la Verge Maria, en llengua castellana</i>	241
6. <i>Resposta de mossén Barceló, cavaller, per la joia, en llaor de la Verge Maria.....</i>	245

7. Ell mateix, mossén Barceló, cavaller, per honor de la joia, en llaor de la Verge Maria, en llengua castellana.....	248
8. Resposta de mestre Alcanyís, mestre en Medicina, en llaors de la Verge Maria, per la joia	251
9. Resposta de mossén Joan de Nàjera, prevere, en llaor de la Verge Maria, per honor de la joia	254
10. Resposta de l'honorable e discret en Berenguer Cardona, notari, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia	258
11. Lo mateix Berenguer Cardona, notari, a l'honor	261
12. Resposta d'en Pero Pèrç, notari, en llaor de la Verge Maria, a la joia	264
13. Resposta d'en Joan Verdansa, notari, a la joia, en llaor de la Verge Maria	267
14. Resposta feta per Joan Moreno, notari, en persona d'una noble e devota senyora apellada Ioland, lo qual nom està escrit en los principis de les següents cobles; e parla ella en llaors de la Verge Maria, tirant a la joia	270
15. Respon n'Antoni Vallmanya, notari, en llaor de la Verge Maria e per honor de la joia, en rims capfinits, maridats, encadenats e ab retronxa	273
16. Resposta feta per Lluís Monyós, notari, en llaor de la Verge Maria, per honor de la joia	277
17. Respon Joan Gamissà, notari, en llaor de la Verge Maria, per honor de la joia	280
18. Resposta de Narcís Vinyoles en llengua toscana, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia	283
19. Lo mateix Narcís Vinyoles respon, en llaor de la Verge Maria, per honor de la joia.	288
20. Resposta de Sobrevero, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia.....	291
21. Resposta de Llançol, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia	294
22. Resposta de Genís Fira, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia	297
23. Resposta de Miquelot Peres, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia	300
24. Respon Bernadí Vallmanya, escriptent, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia ...	303
25. Resposta de mestre Pere de Sivilla, argenter, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia.....	306
26. Resposta de mestre Llorenç Diamant, mestre d'escriure, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia	310
27. Resposta d'en Joan Sentcliment, naiper, en llaor de la Verge Maria, per honor de la joia, en rims estramps	313

28. Resposta d'en Bertomeu Salvador, estudiant, en llaor de la Verge Maria, per honor de la joia	316
29 Resposta de Joan Verdansa, menor de dies, en llaor de la Verge Maria, en rims estramps, a la joia.....	319
30 Reposta feta per en Lluís Català, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia.....	322
31. Resposta de Bertomeu Dimas, en llaor de la Verge Maria, en rims estramps, per la joia	325
32. Resposta de un castellà sens nom, lo qual dix en lloor de la Verge Maria, tirant a la joia.....	328
33. Resposta de Vilalba, en llaor de la Verge Maria, dita per honor	332
34. Resposta de Joan del Bosch, ciutadà de Xàtiva, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia.....	335
35. Resposta de Gassull, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia.....	338
36. Resposta de Lluís Garcia, escrivent, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia	341
37. Resposta d'en Bernat Despuig, en llaor de la Verge Maria, tirant a la joia.....	344
38. Narcís Vinyoles, per honor, en llaor de la Verge Maria.....	348
39. Respon Jerònim Montsó, per honor, e en llaor de la Verge Maria	352
40. Respon Francesc de Sant Ramon, per honor, e en llaor de la Verge Maria	355
41. Resposta d'en Mateu Esteve, en llaor de la Verge Maria per honor de la joia	358
42. Respon mestre Pere Alcanyís, metge de Xàtiva, per honor de la joia, en llaor de la Verge Maria Coblà esparça invocant auxili divinal	361
43. Respon mestre Jacme Roig, mestre en Medecina, en llaor de ta Verge Maria, tirant a la joia	365
44. Respon mestre Pere Bell, en llaor de la Verge Maria, dient a la joia.....	369
45. Respon mossén Joan Vidal, prevere de la Seu de València, en llaor de la Verge Maria, dient a la joia	372
46. Respon la gloriosa Verge Maria, presentant la sua coronació als seus devots, per honor de la joia	375
[RESUM DE L'ACTA DE CONSTITUCIÓ DEL JURAT I DE CONCESSIÓ DE LA JOIA]	378
SENTÈNCIA	379
DISPOSITIO	382

III.
BIBLIOGRAFIA

Edicions de les <i>Trobes</i>	385
Bibliografia instrumental	388
Bibliografia general.....	391

IV.
ÍNDEX ANTROPONÍMIC

413

V.
FACSÍMIL

427

